

ЦАРЕВ ЗЕТ И КРИЛАТА БАБА

Отац и мајка имали сина, па овај уснио да је постао царев зет. У јутру кад се разбуди, каже оцу и мајци даје нешто врло лијепо уснио. Отац и мајка запитају га шта је уснио, а он им одговори: “Вала нећу да вам кажем.” Онда га отац и мајка добро изшибају и назову га инаком па га отерају. Овај сиромашто ће, куд ће, те на друм. На овом је друму задуго стајао и плакао, док ево ти царског татарина па му каже:

“Помози Бог, дијете!”

А овај му одговори:

“Бог ти помогао! Како си? Шта радиш?”

“Фала Богу, здраво, како си ти? а шта ти је те плачеш?”

А овај му одговори:

“Е мој брате, уснио сам један сан па ме тераше отац и мајка да им кажем, а ја нешћех, зато ме избише и казаше ми да сам инат, па ме оћераше.”

“Е добро”, рече татарин, “кад ниси шћео њима казати, а ти кажи мени, ја сам царски човек, па ћу цару казати, и ако буде што добро може и за тебе лијепо бити.”

А овај му одговори:

“Макар да си и сам цар, ја ти казати нећу.”

Татарин отиде, но чим цару дође, одмах му све каже, како је једног дечка на путу нашао и што је с њим разговарао. Онда цар пошаље другог свог човека, те овог јуношу нађе и пред цара доведе. Сад га упита цар, шта је уснио, а овај му одговори:

“Нећу да ти кажем.”

А цар му рече:

“Знаш ли ти, ко сам ја, и да сам ја цар, па ако мени не кажеш, ја ћу те објесити!”

А јуноша му одговори:

“Вала ако си баш и цар, ја ти опет нећу казати.”

Сад га цар затвори у једну собу до које је била једна велика соба, гдје је била царска кћер у кавезу. Овај је сиромашто домишљао се, што ће и како ће, кад у вече, мој брате! али негдје звецкају виљушке и кашике, јуноша усамљен разгледаше, гдје је дувар слаб, да га како прокопа и види, шта је у другој соби и што се у њој чује. Кад ли, мој брате, прокопа, али тамо царска кћер заспала па јој више главе гори свијећа шарена а ниже ногу бијела, околу ње спавају слушкиње а на асталу свега доста. Овај се онда полагано провуче кроз дувар и прикраде ка асталу, па на овом шта нађе, све поједе и попије, па онда

ону шарену свијећу изнад главе промијени под ноге а ону бијелу испод ногу метне више главе, па онда отиде на своје мјесто а ону провалу тако зазида, да се никако није могло знати да је дувар кварен. Кад се у јутру царска кћер разбуди, види свијеће промијењене а астал у свему празан, онда стане викати на слушкиње говорећи, да су то оне учиниле. Оне се клеше, да то нијесу учиниле, али царска кћер то не вјерова. Сад царска кћер пошље оцу свом прошеније, да у дворану ноћу све неко долази и с астала пите и све остало поједе и попије, и да слушкињама заповиједи, да се не усуде више свијеће мијењати. Цар јој учини по молби, али при свем том царска кћер опет подозрејеваше на слушкиње. Да би дакле и у сну виђела и онога, који све са астала поједе и попије а послјије свијеће јој мијења, уватила, намаже очи некаквом травом, која и у сну даје вид, па онда заспи послјије вечере. Пошто прође два три сахата ноћи, а јуноша опет провали зид и уђе у собу те све са астала поједе и попије, па онда узме шарену свијећу изнад главе, те је метне под ноге, а ову бијелу испод ногу више главе, па пође да иде. У томе маху увати га царска кћер за руку, но кад види, какви је прекрасан младић, онда га испита, ко је и шта је и одкуда је у ову апсану доведен и зашто, па потом му каже, нек се опет у своју собу врати. У јутру кад сване, поручи царска кћер оцу, да још толико јела и пића пошаље доказујући му, како су јој слушкиње гладне. Цар и то учини, и тако се од сад рањаше и задовољаваше јуноша са овом љепотом дјевојком дотле, док царски ферман не изиде, да је кћер његова пунољетна и да ће је удати. Кад ово дозна царска кћер, онда она пише свом оцу и каже му, да она ни за кога другог веће поћи но за оног јунака, који цилитом бедеме њиног града пребаци. Разумјевши ово цар позове све своје великаше, везире и паше и заповједи им, да сваки свог сина поведе у први петак. Кад ови дођу и своје синове доведу, онда цар изведе своју кћер и са њом изнесе цилит, па онда по жељи своје кћери заповједи, да који мисли и жели бити царев зет, баца цилит и бедеме града пребацује. У овом јунаштву сви су се надметали, али бадава ни један не може ни на пола добацити. Кад то види царска кћер, онда замоли свог оца, да оног роба, којег је прије три година дао затворити и којег она кроз дувар опажа како дише и дуварове креће, изведе, и да огледа његово јунаштво. Чувши ово цар много се удиви и каже, да је тај роб још прије три године ту затворен и да је он за њега и заборавио, и мисли, да је он давно иструнуо. Потом даде истог роба извести и зачуди се врло, кад га угледа, како је красан младић, те му се одмах врло допадне и омили. Сад му даје цилит и заповједи, да огледа, може ли бедеме пребаци. Остала пак велика господа и њини синови смијаху се и потпрдиваху говорећи:

“Хо! хо! јадан ти је, да он пребаци бедеме градске, кад синови Мухамедови не могу.”

Но ово њино смијање преокрене се у жалост, кад виђеше, да овај јуноша тридесет аршина преко свих бедема даље пребаци цилит и до половине га заћера у један велики камен. Сад цар видећи оваковог доброг јунака и немарећи, што је он роб био и од ниског рода, поздрави га лином муширом и потом даде му своју љубазну и прекрасну кћер за жену а уз њу много дара и блага му поклони. Кад виде ово везирски синови, јако им буде криво и врло му позавиде, и да би на који начин од овог јуноше царску кћер одузети могли, науме шњиме се опкладити, да везирски синови у први идући петак спреме вечеру за хиљаду људи а да царски зет поведе своју жену и хиљаду људи на зијафет, па ако све ово што везирски синови буду спремили, људи не поједу, да царски зет њима уступи своју жену и сву пратњу. На ово обје стране пристану и још се писмено обвежу. Кад приспије вријеме, у које је требало поћи, онда царски зет позове дружину, но не дође му више него девет стотина деведесет и пет људи. Сад царски зет узме овијех девет стотина и деведесет и пет људи и своју жену, па се крене на пут. Идући тако нађе једног чоека који се бијаше сагнуо умом к земљи, и тако стајаше. Сад му царски зет рече:

“Помози Бог, брате!”

А он му одговори:

“Бог ти помогао!”

“А шта ту радиш?”

“Вала ништа, тек беспослен, па слушама како трава расте.”

Кад ово чу царски зет а он му рече:

“Би ли ти, брате, пошао са мном у дружину? мене зову везирски синови на зијафет, па би и теби било лијепо.”

А овај му одговори, да хоће, и тако царски зет добије девет стотина и деведесет и шест људи. Идући даље нађе другог чоека, који укочен на путу стојаше и на све се стране обзираше. Упита га царски зет, шта он овдје ради и шта ишчекује, и овај му одговори, да се је опкладио са тицом да она лети а он да трчи “па ево” рече, “три сахата како сам овдје заишао, а тице јошт нема.”

Зачуди се царски зет оваковој брзини, па га упита:

“А би ли ти, брате, пошао са лином у дружину? Мене везирски синови зову на зијафет, па ће и теби бити лијепо.”

Овај се обећа и пође, и тако царски зет доби девет стотина деведесет и седам људи. Идући још даље опази трећег чоека, који у небо гледаше, и упита га, што у небо гледа и шта од туда изгледа, а овај му

каже, да је бацио цилит у небо, “и ево” рече, “три сахата га чекам да пане, па га не има.”

Царски зет позове и овог, те и тај шњим пође, и тако добије девет стотина и деведесет и осам друга. Идући са друштвом даље један сахат, опази опет једног чоека на путу, који бијаше закувао казан од триста ока качамака, и за доручак му не било доста, те узео куплачу па по казану лоит стругуће, назове му помози Бог, а овај му одговори: “Бог ти помогао!”

“А шта ту радиш?”

“Вала,” рече “ништа, бијах направио мало за доручак, па да бијаше јошт, могаше те поарчити.”

Понуди и овог да шњим пође, а овај радо пристане, и тако царски зет добије девет стотина и деведесет и девет друга. Са овом дружином идући даље нађе петог чоека, овај бијаше попио једно велико језеро воде, па стао на средини те сеири, како се рибе праћакају. Назове му помози Бог, а овај му одговори:

“Бог ти помогао!”

“А шта ту радиш?” рече му царски зет:

“Вала ништа, јутрос мало подоручковах, па се овдје свратих на ову водицу, те мало пијнух и гледам како се ови црвићи сицкају без воде.”

Понуди и овог, да с њим пође, а овај једва дочека, и тако царски зет добије хиљаду другара, па шњима у мјесто. Кад тамо дођу, онда одсједну коње, па се мало одморе, а везирски синови спремили вечеру и свега доста – јела и пића, да и четири хиљаде људи појело и попило не би. Сад царски зет пошаље оног што је триста ока качамака појео за доручак па му не било доста, и каже му да огледа јело и пиће и види како је. Овај отиде тамо па узме куплачу те од ораније до казана, од казана до ораније, ондале кусни, ондале сркни, док све остави празно, па послјије и све пиће попије и дође царском зету па му каже, да је он сам вечеру сву појео и да му још није доста. Кад ово види царски зет, онда позове везирске синове и поиште њине жене да му даду. Ови га стану молити, да им по уговору првом не узима жене, већ да јошт њему опкладу учине, па ако царски зет и ову добије, онда да му даду своје три жене и све имање. На ово царски зет пристане и тако се опкладе, да они ужаре пећ што боље могу, а царски зет да нађе једног чоека од своје пратње и у онако зажарену пећ баце, па ако не изгори, да му даду своје три жене и све имање: ако ли сагори, онда да царски зет њима даде своју жену и сву пратњу. Кад ови зажаре пећ, онда царски зет рече овоме што је попио језеро воде, да иде и скочи у пећ, а овај одмах ускочи у пећ па бљуне из себе силну воду и жар погаси, па онда стане певати:

“У царева зета сад ће да буде четири жене: наша је опклада! наша је побједа!”

Видећи везирски синови да и овом опкладом не могоше ништа добити, уплаше се жестоко па умоле царског зета, те им одобри још једну опкладу, па му онда рекоше да они имају крилату бабу, а царски зет нек нађе у својој дружини једног брзог чоека, па нека он трчи ногама, а баба нека лети, и које прије са изворца испод те и те планине воде донесе, онога да је опклада. Онда царски зет повиче:

“Дајте ми из дружине оног чоека који се био са тицом опкладио, да он трчи, а тица да лети, па три сахата прије тице дође.”

Кад овај чоек дође, онда му везирски синови даду једну тестију а крилатој баби тиквицу. Баба полети, а ова потеци, док пре бабе дође те воду наточи. Таман наточи тестију, а баба долети па га превари те му узме пуну тестију а уклепа у руке празну тиквицу, па полети што брже може натраг, док овај тиквицу наточи, баба далеко измакла: али онај што чује како трава расте, одмах опази шум бабинијех крила па дотрчи и каже царском зету:

“Баба преварила нашег чоека, узела му пуну тестију а уклепала празну тиквицу, и док овај наточио тиквицу, ево баба је је измакла и сад ће бити ту: ја чујем већ како лети.”

Онда царски зет позове оног што је бацио цилит у небо и три сахата чекао да падне па га још нема, те овај угледа бабу па потегне цилитом у облаке те бабу у прси, баба мртва на земљу падне, а чоек стиже и донесе воду. Сад царски зет узме три жене везирскијех синова и све њино благо, па са својом женом везирским снахама и пратњом дође здраво и весело свом двору, гдје поживи задовољно до свога вијека.

